

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فایل نوشتاری دوره آموزش امر به معروف و نهی از منکر

دوره آموزشی "فطرت‌های رایج"

مدرس: استاد علی تقوی

آسیب شناسی اشتباهات متداول اساتید و سخنرانان در تدریس و تبلیغ فریضه امر به معروف

جلسه اول

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا و نبينا ابي القاسم المصطفى محمد و على آل بيته الطيبين

الطاهرين المنتجبين المعصومين سيما بقیة الله فی الارضین. اللهم عجل فی فرج مولانا صاحب الزمان

عرض سلام و احترام دارم خدمت شما مومنین گرامی، ان شاء الله با دوره ی آموزشی

جدیدی از سلسله مباحث امر به معروف و نهی از منکر بنا هست خدمتون باشیم.

عنوان این دوره رو گذاشتیم:

"غلط های رایج و اشتباهات متداول در تدریس امر به معروف و نهی از منکر"

البته این دوره مباحثش به درد همه ی عزیزان، همه ی مسلمون ها می خوره!

اما به طور خاص پیشنهاد می کنم که طلباب عزیز، مبلّغین بزرگوار و کسانی که

مخصوصاً در بحث امر به معروف و نهی از منکر، احکام برای مردم میگوین، آموزش

میدن به مردم و جریان ساز در این عرصه هستند، یا به نوعی شغلشون یا کارشون

مرتبط با امر به معروف و نهی از منکر هست فراتر از وظیفه ی عمومی همگانی، حتماً

این مباحث رو ان شاءالله مورد عنایت قرار بدن و مدّ نظر داشته باشن، ان شاءالله که

فایده ای براشون داشته باشه.

لازم هست ابتدائاً دو مقدمه عرض کنم

مقدمه ی اول:

منظور از این عنوان چیه؟

این غلط های مُصطلح در تدریس امر به معروف و نهی از منکر یعنی چی؟

اشتباهات رایج، غلط های متداول در تدریس امر به معروف یعنی چی؟

بیان اصلاً اینو به توضیحی بدیم، ببینید بزرگواران ما یک آسیب شناسی ای در سطح کشور انجام دادیم و موانع اجرای امر به معروف و نهی از منکر رو در واقع احصاء کردیم، تعداد زیادیش رو به ترتیب اهمیت،

اینکه آقا چرا مردم امر به معروف نمی کنن خیلی ها؟ چرا خیلی جاها تذکر نمیدن؟ و متأسفانه باید عرض کنم خدمتون که در نتیجه ی این آسیب شناسی دیدیم یکی از مهم ترین عوامل، اگر نگم مهمترین عامل، یکی از مهم ترین عواملی که باعث شده مردم امر به معروف و نهی از منکر نکنند، یعنی مانع اجرا و احیای این فریضه هست،

آموزش های غلطیست که تو این زمینه به مردم داده شده!

دقت بفرمایید عزیزان،

نگفتم آموزش داده نشده، امر به معروف به مردم یاد داده نشده!

إلّا ماشاءالله کلاس و کتاب و دوره های آموزش امر به معروف،

اما غلط اندر غلط عزیزان، اشتباه اندر اشتباه!!!

یعنی آموزش داده شده توسط مُبلِغین، مُدرّسین، طُلاب، اساتید، بحث امر به معروف و نهی از منکر فراوان کتاب‌ها برایش نوشتند و آموزش‌ها دادند و به خیال خودشون تدریس‌ها کردند، اما این تدریس‌ها و این مطالب دچار اشتباهات فراوانیست

که این‌ها **جهل مُرکّب** در مردم ایجاد میکنه!

به چه معنا؟

میگه آن‌کس که نداند و نداند که نداند، در **جهل مرکب اَبَد الدَهر** بماند

شما با مفهوم **جهل مرکب** آشنا هستید،

یک کسی یک مطلبی رو نمی‌دونه، اما خیال می‌کنه که میدونه،

چرا؟

چون رفته همایش تخصصیه امر به معروف شرکت کرده؛

کتاب در مورد امر به معروف خونده؛

سخنرانی در مورد امر به معروف گوش کرده،

غافل از اینکه این کتاب ها و سخنرانی ها و همایش ها و کارگاه های آموزشی کلی

غلط غولوط توش داشته!

لذا ما می خواهیم به این ها پردازیم.

اینکه عرض کردم حتماً مریبان، مدرسین، طلاب، عنایت ویژه به این بحث و به این

دوره آموزشی داشته باشند نکته اش اینجاست که این اشتباهات رایج باعث شده

مخاطبین فکر کنند امر به معروف رو بلدن و دیگه نیاز به یادگیری بیشتر از این نیست،

در حالیکه خیلی چیزاشو بلد نیستن، خیلی چیزاشو غلط یاد گرفتن!

تکرار میکنم مختصر، از این مقدمه عبور میکنم،

آنچه که باعث شده مردم ما خیلیاشون امر به معروف و نهی از منکر نکنند،

عدم آموزش نیست لزوماً،

خیلی ها آموزش هم دیدند به خیال خودشون، آموزش ها غلط بوده!

دوره ها پر از اشتباه بود! کتاب ها توش پر از اشتباه بوده!

که حالا ما می‌خوایم به حدود ۳۰، ۴۰ مورد از مهمترین این اشتباهاتی که فراوان در کتاب‌ها و سخنرانی‌ها و این‌ها نوشتند و گفتند، بپردازیم، غلطی رو بگیریم، درستشو بگیریم، تا اون وقت شما ببینید که در واقع از ماست که بر ماست! متأسفانه خود ما مبلغین و سخنرانان و نویسندگان و کسانی که قرار هست هدایت کنند و توضیح بدن، برای مردم احکام رو بگند و امر به معروف و نهی از منکر بگند، خود ماها متأسفانه خراب کردیم و حالا تصحیحش هم کار آسونی نیست!

این مقدمه‌ی اول، پس بحث **جهل مرکب!**

که مخاطب دو تا پایان دوره هم می‌گیره، دو تا کارتِ ضابط و فلان هم بهش میدن و به خیال خودش که اینقدر در این دوره‌ها شرکت کرده، ده تا کتاب درباره امر به معروف خونده، نمی‌دونه که خیلی از مباحث ریزی که تو این کتاب‌ها بوده اشتباه نوشته شده!

مِلاکِ اشتباه و صحیح هم سلیقه‌ی بنده و شما نیست، ملاک حرف مراجع معظم تقلید هست، ملاک یک سری اصول روان‌شناسیست، ملاک حرف خداوند در قرآن و کلام اهل بیت علیهم السلام است که حالا وارد بحث بشیم این‌ها براتون ابهامش رفع میشه.

اما مقدمه ی بعد:

عزیزان ببینید، علمای اسلام در بحث احکام طهارت و نجاست، احکام خوراکی ها و

این ها، یک مسئله ای که به ما یاد میدن میگن آقا، مثال میخوام عرض کنم،

یک فضله ی موش وقتی در یک دیگ غذا پیدا بشه، میگن آقا کل اون دیگ غذا، حالا
من خیلی عامیانشو دارم عرض می کنم، این دیگ غذا رو دیگه برنجو باید گلشو بریزی
دور بره! چرا! همش نجس شده!

یه دونه فضله موش، آقا یه دیگ برنج ایرانی درجه یک اعلا، خوش پخت، آشپز حرفه
ای اومده خیلی هم خوب اینو در آورده و برنج رو نمی دونم قشنگ ری کرده و چی
میگن دم کشیده، خلاصه پخته، هر چی، یه چیز عالی ای شده ولی یه فضله موش باشه
اینو باید گلشو بریزی دور!

این مثال چه ربطی به بحث ما داره؟

یک آقای دو ساعت میره منبر، یا یک خانم سخنرانی دو ساعت بحث امر به معروف
میگه، یا یک مولفی یک کتاب ۲۰۰ صفحه ای در بحث امر به معروف و نهی از منکر می

نویسه، فوق العاده هم عالی، اهمیت امر به معروف را، ضرورت امر به معروف را، جایگاه امر به معروف را، احادیثشو، آیاتشو، تاکیدات دین مبین اسلام بر امر به معروف، همه ی این ها رو در این دو ساعت سخنرانی یا این ۲۰۰ صفحه کتاب میاره، اما وسطش دو تا دونه فضله موش، مثال هست ها بر نخوره لطفاً به کسی! دو تا دونه وسطش نکات غلط، از این اشتباهات متداولی که امروز می خوایم عرض کنیم، اضافه میکنه ناخواسته، فک میکنه داره درست می نویسه، اما اشتباه می نویسه، مخاطب دیگه **امر به معروف و نهی از منکر** از ذهنش میره، اصن نابود میشه!

مثال سادشو بزمن قبل از اینکه وارد این ۳۰، ۴۰ تا مصداق بشیم، یک دونش که حالا به تفصیل اشاره خواهیم کرد بحث **"تاثیر"** هست!

خُب یکی از شرایط وجوب امر به معروف چیه؟ **"احتمال اثر"** یا **"احتمال تاثیر"** خیلی ها، متاسفانه فراوان دیدم و این ها رو فیلم هاشونو دارم، صوت هاشونو دارم، کتاب هاشونو دارم، از مبلغین و مولفین حتی مشهور و سرشناس متاسفانه، اومده میگه که آقا امر به معروف شرطش **"تاثیره"**! هر جا مطمئنی اثر داره بگو! اینو تو کتابش نوشته، تو سخنرانیش میگه، هر جا مطمئنی اثر داره بگو!

خُب تموم شد! تو فاتحه ی امر به معروف و نهی از منکر رو خوندی!

حالا دو ساعت قبل و بعد از این جُمَلت در مَنبَرِت، در سخنرانیت، از اهمیت امر به

معروف هر چی حدیث و آیه بگی! بعد میگه البته شرطش اینه که **هر جا تاثیر داشت**

واجبه بگیا! خب تموم شد دیگه، یعنی هیچ جا نگو دیگه! کجا یقین به تاثیر هست؟؟؟

مخاطبم میگه خب پس هر جا احتمال میدیم تاثیر نداره دیگه نمی گیم!

یعنی گند زد، تموم کرد، امر به معروف و نهی از منکر رو فاتحشو خونده.

این بیان ها، این نکات خیلی ریزه ها، بین آقا، "احتمال تاثیر" یا "تاثیر" ؟

ولی نابود می کنه فریضه رو، خیلی مهمه، بنده دلم خونه از دست کسانی که به خیال

خودشون دارن امر به معروف و نهی از منکر رو تبلیغ می کنن، تالیف می کنن، اما به

این ۳۰، ۴۰ تا نکته ریزی که میخوایم عرض کنیم مثل همین تاثیر، دقت نمی کنن،

میگن آقا چه فرقی می کنه ما گفتیم هر جا تاثیر داره بگن!

میگیم شما اشتباه کردی که از خودت اجتهاد کردی!

مراجع تقلید میگن و لو یک احتمال کم عقلایی بدن تاثیر وجود داشته باشه، کافیه و

واجب است برای اینکه تذکر بدی، وجوب می آورد.

یقین به تاثیر شرط نیست!

این ها یک ملاحظات ریزست من خواهش می کنم وارد مصادیق می شیم حتماً دقت

بفرمایید.

مثال فضله موش ها در ذهنمون باشه، مسئله ی جهل مرکب حتماً در ذهنمون باشه

مخاطب رو به این باور غلط نرسونیم که تو دیگه درباره امر به معروف اینا رو یاد

گرفتی، همه چیز شو میدونی، یکی از شرایطشم تاثیر ه، هر جا مطمئن بودی تاثیر داره

بگو، پس دیگه مخاطبم میگه خب دیگه واجب خلی مهمیه ولی چون هیچ جا تاثیر

نداره پس من نمیگم.

این یه مثال ریز بود حالا به تفصیل وارد خواهیم شد ان شاءالله

مراقب باشیم!

خیلی وقتا ما درباره امر به معروف و نهی از منکر صحبت نکنیم بهتره!

کتاب ننویسیم بهتره!

عرضم به خدمت شما سخنرانی نکنیم بهتره!

مگر اینکه دقیق و سُسته رفته و تمیز باشه،

حجم کار زیاده اینقدر کتاب نوشتن، سخنرانی کردن،

کار تمیز، کار بدون اشتباه و بدون غلط ارزشمنده،

وَلَوْ اِنَّكَ يَك مِّنبرِ شَمَا افاضه بفرماید،

ولو اینکه ۱۰ صفحه کتاب بنویسد ارزشش بیشتره که از اون غلط توش نداشته باشه.

التماس دعا، وارد بحث میشیم ان شاءالله

جلسه دوم

اولین غلط مصطلح و اشتباه متداول در بحث آموزش امر به معروف و نهی از منکر

تعریف اولین مرحله از سه مرحله امر به معروف است.

میدونید عزیزان امر به معروف مرحله اول، دوم و سوم دارد

مرحله اول بهش میگن رفتار با ابراز انزجار، اظهار ناراحتی در چهره، عرض به

خدمت شما بعضی گفتن **مرحله قلبی** به این معنی که ناراحتیمون نسبت به گناه رو از

قلبمون در رفتار و چهره مون اظهار کنیم، ابراز تنفر از معصیت همه اینارو گفتن خوب،

یک اشتباهی که اینجا در تعریف مرحله اول رخ میده میخوایم الان واردش بشیم

مرحله دوم تذکر لسانیست

مرحله سوم هم اقدام فیزیکی و عملیست.

ما الان مرحله اول رو میخوایم بگیریم متأسفانه خیلی از آقایون که درس امر به معروف

میگن خیلی بزرگواران که تالیف در این زمینه انجام دادن خالصانه مخلصانه هم کار

کردن، به این نکته دقت لازم فرمودن که آقا مرحله اول اگر بعضی عنوانشو نوشتن

مرحله قلبی منظور صرف انزجار در قلب نیست!

منظور فقط این نیست که بعضیا میگن همین که گناه دیدی در قلبت ناراحت بشوی این دیگه امر به معروف مرحله اولتو انجام دادی! این چه حرف عجیبی ست میزنن! چرا نمیرن از توضیح المسائل مراجع بخونن؟! چرا از خودشون میگن؟! مراجع معظم تقلید زحمت ها کشیدن، مرجع تقلید علوم قرآنی میدونه، ناسخ و منسوخ میدونه، محکم و متشابه میدونه، اصول میدونه، فقه میدونه، درایه الحدیث میدونه، رجال میدونه و علوم مختلف دیگه که اینها لازم هست برای استنباط احکام، تاریخ اسلام میدونه تاریخ نزول قرآن... اوو اینقدر علوم مختلف هستن علم حدیث و علوم قرآنی که اینها کمک میکنه، جرح و تعدیل، توثیق و تضعیف.

ما حق نداریم از خودمون بیایم بگیم مرحله قلبی خب اسمش نوشته قلبی دیگه این غلط اول هستا خیلیا میگن، مردم! مرحله اول مرحله قلبیست یعنی گناه دیدی در قلبتون ناراحت بشین، ناراحت شدن از گناه، این داره امر به معروفتون انجام میشه تیک میخوره، حضورتون ثبت میشه در امر به معروفتون انگار انجام دادین،

این خیلی حرف غلطیه.

مردم بندگان خدا، بزرگواران هم عموماً خیلی اهل تدبر و تعمق و تفقه در دین نباشن
فکر میکنن خب دیگه یه حاج آقایی به ما گفت که گناه دیدی ناراحت بشی داری امر
به معروفاتو انجام میدی، بعد گناه میبینی خب ناراحت میشه.

مثلاً من الان یه گناه ببینم تو دلم ناراحت بشم تا اظهار به چهره نشه، ابراز در رفتار
نشه، انگشت به دهان گرفتن، ابرو انداختن، نمیدونم اخم کردن، ترک مجلس معصیت
کردن، پشت به گناهکار کردن، با زبان بدن و اشاره طوری گناهکارو متوجه ناراحتی
خودمون از گناه کردن،

اینها درستشه نه صرف ناراحتی در قلب ایجاد شدن.

ببینید من از امام راحل عظیم الشان براتون بخونم.

رساله امام خمینی مساله ۲۸۰۵ حضرت امام اینطور می فرمایند:

**مرتبه اول آنست که با شخص معصیت کار طوری عمل شود، رفتار شود، که بفهمد برای
ارتکابش به معصیت اینگونه عمل با او شده است مثل اینکه از او رو برگرداند یا با چهره
عبوس با او ملاقات کند یا ترک مراوده با او کند (کاهش رفت و آمد مثلاً فرض
بفرمائید به مجلس حرام) یا از او اعراض کند (رو برگرداند) به نحوی که معلوم شود
این امور برای آنست که او معصیت کرده (یا مثلاً ترک معروف انجام داده).**

پس مراقب باشیم ببینید چقدر نکته ساده اس این اولین مثالمون بود طرف میگه آقا

خب همینکه گناه میبینم دیگه ناراحت میشم امر به معروفم داره انجام میشه!

نخیر، اظهار کن، باید ابراز کنی میشه مرحله اول امر به معروف؛

اونایی که میگن گناه دیدی باید ناراحت بشی، بله اون یک فریضه دیگه اس اون یه تکلیف دیگه اس مبعوض داشتن منکر محبوب داشتن معروف این یک واجب دیگه اس عینی هم هست همه باید گناه رو در واقع مبعوض بدارن و پلید بدارن، ازش ناراحت بشن همه باید حبّ به خوبیها و معروفها داشته باشن ولی این یکی بودن دل و زبان مهمه اما این برا مرحله اول امر به معروف و نهی از منکر نهی برا تحقیقش کافی نیست. در بیانات مقام معظم رهبری هم داریم.

حضرت آقا میفرمایند:

دل و زبان باید یکی باشه دل و رفتار باید یکی باشه وقتی میخوای امر به معروف و

نهی از منکر کنی، که امر به معروف صادقانه باشه اثرش بیشتر باشه.

ما منکر این نیستیم ما میگی این حرف اولین غلط رایج ست که بگیم فقط در قلبمون

غصه بخوریم وظیمونو انجام دادیم نه همچین چیزی نیست باید ابراز بشه.

باز در تحریر الوسیله امام هم بخونم براتون:

جلد ۲ گفتار در مراتب امر به معروف و نهی از منکر

امام می فرماید **مرتبۀ اول** اینکه وقتی منکری را یا ترک معروفی را ببیند انزجار قلبی

و ناراحتی درونی خود را با قیافه خود اظهار بدارد، **اظهار! ابراز!** ببینید،

و به او بفهماند که باید آن منکر را ترک کند و آن معروف را انجام دهد بعد میفرمایند

همین قیافه گرفتن و در رفتار نشان دادن هم درجاتی دارد.

یعنی هنوز زبان فعال نشده، هنوز به مرحله دوم که تذکر لسانیست نرسیده.

"مثل اینکه چشم خود را ببندد، عبوس کند چهره خود را، صورت یا همه بدن را از او

بگرداند یا ترک مراوده و امثال آن کند"

احتیاط بفرمائیم در بیان احکام برای مخاطبین دقیق تبیین کنیم ما مسئول برداشت اشتباه مردم هم هستیم یه وقت هست شما دارید درست میگوید اما تو شرح و توضیحی که میفرمایین یه طوری میگین که واقعا هم صادقانه دارین بیان میکنید اما مخاطب متوجه منظور مرجع معظم تقلید و در واقع متوجه منظور شارع مقدس نمیشه.

خدا ان شاءالله همه ما و شما را موفق بدارد در راه دین ثابت قدم باشیم.

والسلام علیکم ورحمه الله

جلسه سوم

عزیزان غلط دوم، اشتباه رایج دوم که در واقع برا بحث امر به معروف و نهی از منکر

در آموزش ها خیلی متداول هست و میگویند:

تعریف سومین مرحله از مراحل سه گانه ی وجوب فریضه هست.

به این معنا که گفتیم **مرحله اول**، مرحله ی رفتار نیست یا مرحله ی قلبی.

مرحله ی دوم، لسانیت، تذکر زبانی، وظیفه همگانی، اینو همه درست میگویند.

مرحله سوم بهش میگویند مرحله ی اقدام فیزیکی، مرحله ی عملی، یا بهش میگویند

مرحله ی یدی در واقع و شما می دونید تعریف مرحله عملی چیه؟ مرحله سوم؟

این است که گناهکار رو با زور، با جبر در واقع متوسل به قدرت بشی

و جلوگیری از معصیتش کنی.

حالا انواع مختلف داره، مثلا دست او را بگیری از معرکه گناه دور کنی،

عرضه به خدمت شما جلوی او را بگیری، حائل بشی بین او و ابزار گناهِش،

کتک کاری، درگیری، دستگیری!

عرض به خدمت شما تا میره به اون مراتب بالاترش که دیگه اینا همه البته به اذن

حکومت هستا اینم عرض می کنم، اعدام و قصاص و نمیدونم امثال و ذالک.

اما چه اشتباهی در تبیین این مرحله رخ می ده؟

در شرح غلط سوم اینطور عرض می کنیم، خیلی ها متاسفانه اینطور میگن:

میگن آقا مرحله عملی یعنی ما با اعمالمون برای دیگران الگو باشیم!

این اشتباه رو دچار میشن فکر میکنند چون اسمش مرحله ی عملیه یعنی با عملمون،

یعنی کونوا دُعَاتِ النَّاسِ بِغَيْرِ السَّنَتِكُمْ،

یعنی الگو بودن، یعنی رفتار درست داشتن، یعنی دعوت به خیر، یدعونَ اَلی الخیر،

این غیر از امر به معروف ونهی از منکر است، این یه بحث دیگه ست.

مرحله ی اول دیدید اسمش گفتند قلبی، اَرَشْ بَرِ دَاثْتِ غَلَطْ شَدْ،

آقا بکین مرحله اول، مرحله رفتاری.

اونوقت دیگه کسی نمی تونه بگه پس یعنی گناه دیدیم در قلبمون ناراحت بشیم!

مرحله سوم هم لطف کنید نکید مرحله عملی، بکید مرحله ی توسل به زور و جبر.

بکین مرحله ی در واقع اقدام فیزیکی و یدی،

مثلا یه همچین چیزی بگیم، توسل به زور و جبر مناسبتر هست.

چون وقتی عزیز بزرگوار، سرور ارجمند که خالصانه و مخلصانه برا تبلیغ امر به معروف
زحمت می کشی، کتاب می نویسی، سخنرانی می کنی، طلبه بزرگوار، مبلغ عزیز،
وقتی می گی مرحله سوم، مرحله عملیست. ممکنه خیلیا برداشت اشتباه کنند یا خیلی
از خلاصه همکاران من و شما که مبلغین هستند، اشتباهی دچار این سهل انگاری بشن
که بگن مرحله ی عملی، آها یعنی با رفتار خودمون دیگران رودرست کنیم. یعنی
خودمون خوب باشیم تا دیگران خوب بشن. خودمون دروغ نگیم، نماز مون رو اول وقت
بخونیم تا دیگران یاد بگیرن دروغ نکن، نمازشونو اول وقت بخونن. این چه ربطی
داشت به مرحله ی سوم امر به معروف که **اقدام عملی زوری و فیزیکی هست؟!!**
بینید بنده درستشو بخونم براتون.

عرضم به خدمت شما، از امام راحل باز **مساله ۲۸۱۸ رساله ی حضرت امام خمینی**

رحمت الله علیه، می فرماید:

"مرتبه سوم توسل به زور و جبر است"

حالا من فقط اینها رو سعی می کنم به خاطر اختصار از حضرت امام بخونم از بقیه

مراجع هم داریم. بعضا آدرسها رو عرض می کنم. همه همین رو می فرمایند: **"مرحله**

سوم توسل به زور و جبر است. پس اگر بداند یا اطمینان داشته باشد که گناهکار ترک منکر نمی کند یا واجب را به جا نمی آورد، مگر با اعمال زور و جبر واجب است. لکن

باید از قدر لازم تجاوز نکند"

که بعد حالا فروع این رو هم امام در تحریر الوسيله می فرماید.

لذا حواسمون باشه این آیه ۱۰۴ سوره مبارکه آل عمران که می فرماید:

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّتٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

این سه فریضه ی جدا از هم است. **یدعون الی الخیر** مطلبی ست، امر به معروف و نهی

از منکر مطلبی دیگر. ارشادِ جاهل مطلبی ست، امر به معروف و نهی از منکر مطلبی

دیگر. الگو سازی، تذکر به غافل، تعلیم جاهل، اینا مطالبیست، امر به معروف و نهی از

منکر مطلبی دیگر است.

پس جمع بندی کنیم این رو، غلط دوم، اشتباه رایج دوم این است که به مردم یاد

دادیم که آقا مرحله سوم امر به معروف یعنی اینکه با عمل با رفتار خودمون. نه، این

چیز دیگریست، این دعوت به خیر است.

مرحله عملی یعنی توسل به زور و جبر و نکته اش هم این است که مردم در جمهوری

اسلامی حق این کار را ندارند.

یعنی ما حق نداریم، بریم درگیر بشیم تو خیابون، دستگیر کنیم، کتک کاری کنیم، نخیر

این به اذن مجتهد جامع الشرایط در این عصر و زمان هم که به حمدالله حکومت

اسلامیست، جمهوری اسلامی ست، زیر سایه ی ولایت فقیه هست و برای امر به معروف

و نهی از منکر ارزش و احترام قائل میشن.

به فتوای مقام معظم رهبری حضرت عظمی آیت الله خامنه ای حفظ الله باید این کار

به اذن مراجع ذی صلاح قضایی و انتظامی انجام بگیره.

یعنی مرحله سوم کارت می خواد، مجوز می خواد، حکم حکومتی می خواد و ضابطین

قضایی فقط اجازه دارن که متوسل به زور و جبر و امثالهم بشن.

باز به فروع ریزی داره که حالا اونا رو تو بحث استفتائات بعدها ان شاءالله فرصت بشه

خدمتون در یک دوره آموزشی خواهیم گفت.

التماس دعا. موفق باشید.

جلسه چهارم

یکی دیگر از اشتباهات رایجی که مریبان و مدرسین در امر به معروف و نهی از منکر

میخوان آموزش بدن اشتباه به مخاطبین میگویند این هست که ببینید:

امر به معروف و نهی از منکر چهار شرط وجوب داشت که یکی علم به معروف و منکر ،

یکی احتمال تأثیر، یکی استمرار گناه، یا عدم یقین به قطع گناه و چهارمی هم نداشتن

مفسده اهم بود.

ما این شرط اول رو الان می‌خواهیم بگیریم چه غلطی‌هایی گفتن، چه اشتباهاتی در تبیینش

کردن برای مردم.

ببینین عنوانش این هست، علم به معروف و منکر

یا برخی مراجع اینطور فرمودن اطمینان از گناه.

شرحش چیه: آقا اگر مطمئن این کار معصیته، اگه علم داری این عمل منکره و وظیفه

داری نهی کنی.

اگر شک داری و نمیدونی این عمل معروفه یا منکره، حرامه یا واجبه، مباحه، چیه؟

نمی‌دونی، خودت مطمئن نیستی از معصیت بودن عمل.

اطمینان نداری از اینکه این کار ترک شده واجب است یا اطمینان نداری این کاری که

رخ داده حرام است، حق تذکر هم نداری، این بحث علم به معروف و منکره.

حالا ببینید چه غلط ها گفتن، خیلیا گفتن که آقا شرط اول علم به معروف و منکر است،

یعنی تو که می خواهی امر به معروف کنی باید همه معروف ها رو بری اول بشناسی،

همه منکر ها رو هم بشناسی!

بله، جمله داریم از امام راحل، از رهبر کبیر انقلاب و رهبر عزیزمون حضرت آیت الله

عظمی خامنه ای که میفرماین:

آمر به معروف و ناهی از منکر باید معروف شناس باشه، منکر شناس باشه.

روایت از حضرت صادق (ع) داریم که **عارفاً به حلالنا و حرامنا** باشه کسی که میخواهد

امر به معروف ونهی از منکر کنه.

اما کی گفته این به این معناست که همه معروف ها و همه منکرها رو اول برو لیستشو

در بیار. فهرست کل معروف ها، فهرست کل منکرها، چند تریلیون نمیدونم معروف و

منکر بشین بنویس. اینا رو بخون، حفظ کن، معروف شناس و منکر شناس که این

طوری شدی، اونوقت برو تذکر بده!

نخیر، ما بی نهایت شاید نمیدونم میلیون ها معروف داریم و میلیون ها عمل منکر داریم

بگیم همه رو باید بشناسیم، همچین چیزی نیست.

مراجع معظم تقلید میفرمایند:

همین که می دونی اون عملی که الان داره انجام میشه، معصیته، باید تذکر بدی.

میدونی اون عملی که الان ترک شده، معرفی بوده، واجبی بوده حالا به طور خاص،

اونجا واجب میشه شما امر به معروف کنی.

لازم نیست همه ی معروف و منکرها رو بشناسی که این یک چیز تقریبا شاید نزدیک به

محالی باشه و دیگه مردم میکنن خب دیگه ما که معروف و منکر شناس نیستیم، فقط

علما باید تذکر بدن ما راحت شدیم الحمد لله.

نفس اماره مردم که دنبال در رفتن **يطلبون لانفسهم الرخص والمعادير**

این روایت شریفی که **حضرت باقر علیه السلام** میفرمایند در کتاب شهید مطهری صفحه

۲۵ آورده است عنصر امر به معروف. در وسایل الشیعه جلد ۱۶ هم آمده که

در آخر الزمان مسلمانا همش دنبال پیچوندن امر به معروفن، **يطلبون لانفس و**

الرخص و المعادير دنبال یه راه فرار و یه بهونه هایی برای ترک امر به معروف و نهی

از منکر هستن.

این بهونه ها رو هم من و شمای مبلغ، من و شمای نویسنده، من و شمای مربی و

نمیدونم مدرس، قشنگ بدستشون میدیم!

آقا علم به همه معروف ها و همه منکرها نداری نمیخواد تو امر به معروف کنی!

همچین چیزی اسلام نگفته، مراجع تقلید نگفتن.

پس درستش چیه این اشتباه؟

درستش این هست که اون یه عملی که داره انجام میشه اگه میدونی گناهه، تذکر

بدیم. لازم نیست همه معروف ها و منکرها رو بشناسیم.

یک غلط دیگه هم همینجا بگیریم. شرط اول علم به معروف و منکر یه غلط دیگه ام توش

گفتن، بعضیا میگن آقا شرط اول علم به معروف و منکر است خب یعنی چی؟

یعنی گناهکار اگر علم دارد به معروف و منکر بودن عملش باید تو بهش تذکر بدی!

دقت کنید، نه همچین چیزی نیست،

علم آمر و ناهی ملاک است نه علم مأمور و منهی.

اینکه گناهکار میدونه عملش معروفه یا منکره، حلاله یا حرومه یا نمیدونه،

این تغییری در وظیفه ما ایجاد نمیکند.

اگره نمیداند، جاهل به حکم باشد، **ارشاد جاهل واجب** و جاهل به مصادیق باشد بسیاری

مصادیق ارشادش واجب،

اگره میداند عمدا انجام میدهد، **باز امر به معروف و نهی از منکر واجب**.

پس علم کی ملاک؟ علم امر و ناهی.

به عده از خودشون اجتهاد نکنن که اگر گناهکار نمیدونه کارش گناه، خب نمیدونه دیگه، علم به معروف و منکر شرطه، پس تذکر ندید. نه این حرف غلطه، چرت و پرتیه.

علم معصیت کار ملاک نیست.، علم امر و ناهی ملاک هست.

عرض کردم ندونه هم بحث ارشاد جاهل پیش میاد و در اکثر موارد واجب هست.

ببینید همین رو باز من از امام خمینی رضوان الله علیه براتون بخونم.

تحریر الوسیله جلد ۲، القول فی شرایط وجوبها

شرط اول حضرت امام میفرمایند: "شرط اول این است که شخص امر و ناهی تشخیص

این را داشته باشد که آنچه او میخواهد ترک کند (یعنی معصیت کار)، معروف است یا

آنچه معصیت کار میخواهد انجام دهد، منکر است

" پس اولاً شخص آمر و ناهی، ثانياً اون عمله، اون یه دونه عمل، نه همه معروف و

منکرها رو بشناسه "

بنابراین بر کسیکه جاهل به معروف و منکر باشد، (خود بنده اگر ندونم اون عمل

معروفه یا منکره) امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست انجام دهد و شناختن

معروف و منکر شرط وجوب است، نظیر استطاعت در حج " که حالا اینم بحث شرط

وجوب رو میخوان بفرمایین که یعنی با شرط واجب تفاوت داره، این شرط وجوب است

کل استطاعه فی الحج.

پس اینم جمع بندی کنیم:

اولاً علم آمر و ناهی کافیست، علم مامور و منهی مهم نیست که هست یا نه.

ثانياً اینکه علم اجمالی هم کافیست.

این هم اشاره کنم. علم اجمالی یعنی چی؟

یعنی همینکه شما میدونی این عمل حرامه، لازم نیست ادله ی استنباط احکامشو

بدونی یا مثلاً آقا طلا برا مرد حرومه، همینو میدونی یا نه؟ علم اجمالی داری که طلا

برا مرد حرومه، همین که میبینی و یقین داری طلای باید تذکر بدی.

نه چرا! آخه ما که علم کامل نداریم که ضررهاش چیه برا مرد؟ چرا حرومه؟ علل الشرایع نخوندیم و فلان. علم اجمالی کافی است. همینکه میدونی این عمل واجب است، میدونی این عمل حرام است، میدونی این ضرر دارد، میدونی این خوب است. همین کافی است علم اجمالی. لازم نیست علم تفصیلی و کامل داشته باشیم. و مورد سوم هم عرض کردیم که لازم نیست همه معروف ها و منکرها رو بشناسیم. همون یه مصداق رو میدونیم کافیه برا وجوب امر به معروف و نهی از منکر. خدا انشاءالله ما رو موفق بداره که به هر کسی امر به معروف و نهی از منکر یاد میدیم درست یاد بدیم از خودمون اجتهاد نکنیم.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

برگرفته از بیانات استاد علی تقوی (مدرس برجسته حوزه و دانشگاه)

کاری از مرکز تخصصی آموزش و احیای واجب فراموش شده

کانال در پیام رسان های داخلی: @aamerin_ir

سایت آمرین: www.Aamerin.ir

کانال آپارات: Aamerin

صفحه اینستاگرام: @aamerin_ir